

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNİN GENEL YAPISI

Milli Eğitim Sisteminin Genel Yapısı

Milli eğitim sistemimizin genel yapısını şekillendiren kanun: 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu dur.

Milli eğitim sistemimiz örgün ve yaygın eğitim olarak iki bölümden oluşmaktadır.

Örgün Eğitim

Örgün eğitim,

belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında yapılan düzenli eğitimidir.

Örgün eğitim kurumları, birbirini izleyen

- okul öncesi eğitimi,
- ilköğretim,
- ortaöğretim ve
- yükseköğretim kademelerinden oluşmaktadır.

Okul Öncesi Eğitim

Okul öncesi eğitim; isteğe bağlı olarak zorunlu ilköğretim çağına gelmemiş 3-5 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsar.

Okul öncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabildikleri gibi, kız meslek liselerine bağlı uygulama sınıfları ile diğer öğretim kurumlarına bağlı anasınıfları olarak da açılabilmektedir.

Okul öncesi eğitimin amaçları

Okul öncesi eğitimin amacı;

- çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını,
- onların ilköğretime hazırlanmasını,
- koşulları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratılmasını,
- Türkçe'nin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamaktır.

Ayrıca çocukların sevgi, saygı, iş birliği, sorumluluk, hoşgörü, yardımlaşma, dayanışma ve paylaşma gibi davranışları kazanmaları ve hayal güçlerini, yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerini, iletişim kurma ve duygularını anlatabilme davranışlarını geliştirebilmeleri hedeflenmiştir.

Okul öncesi eğitimin amaçları

Okul öncesi eğitimin sorunları?

- ❖ Sınıflarının okul öncesi eğitiminin gereklerine ve öğrenci ihtiyaçlarına uygun olması
- ❖ Sınıfların fiziki donanımının yeterli olması
- ❖ Araç gereç ve materyallerinin yeni ve yeterli olması
- ❖ Okulun çevre düzenlemesi ve oyun bahçesinin olması
- ❖ Program içeriğinin yeterli ve üzerinde değişiklik yapılmasına izin verilmeli
- ❖ Plan yapma konusunda öğretmenlerin yeterince bilgili olmaları ve onlara rehberlik edecek kişilerin olması.
- ❖ Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinde yeterli olmaları, ödül ceza ve pekiştireçlerini kullanmakta zorlanmamaları gerekir.
- ❖ Sınıftaki davranış problemlerine yeterince ve etkin müdahale edebilmeleri gerekir.

İlköğretim

- İlköğretim, sekiz yıl süreli ve zorunlu eğitim kademesidir.
- İlköğretim kademesi, dört yıl süreli ilkokul ve dört yıl süreli ortaokul kademelerinden oluşmaktadır.
- Zorunlu ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar ve bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter

İlköğretimin amaçları

Her Türk çocuğunun

- iyi birer yurttaş olabilmesi için, gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını,
- millî ahlak anlayışına uygun olarak yetişmesini,
- ilgi, yeti ve yetenekleri doğrultusunda hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır.
- İlköğretim kız ve erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır.

Ortaöğretim

Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'ne (md.6) göre ortaöğretim kurumları;

Ortaöğretim kurumları, ortaokul veya imam-hatip ortaokulu üzerine

- öğrenim süresi dört yıl olan yatılı ve/veya gündüzlü olarak eğitim ve öğretim veren
- kurumlardır.

Bu kurumlar;

a)Fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, Anadolu liseleri, güzel sanatlar liseleri ve spor liseleri,

b)Anadolu imam-hatip liseleri,

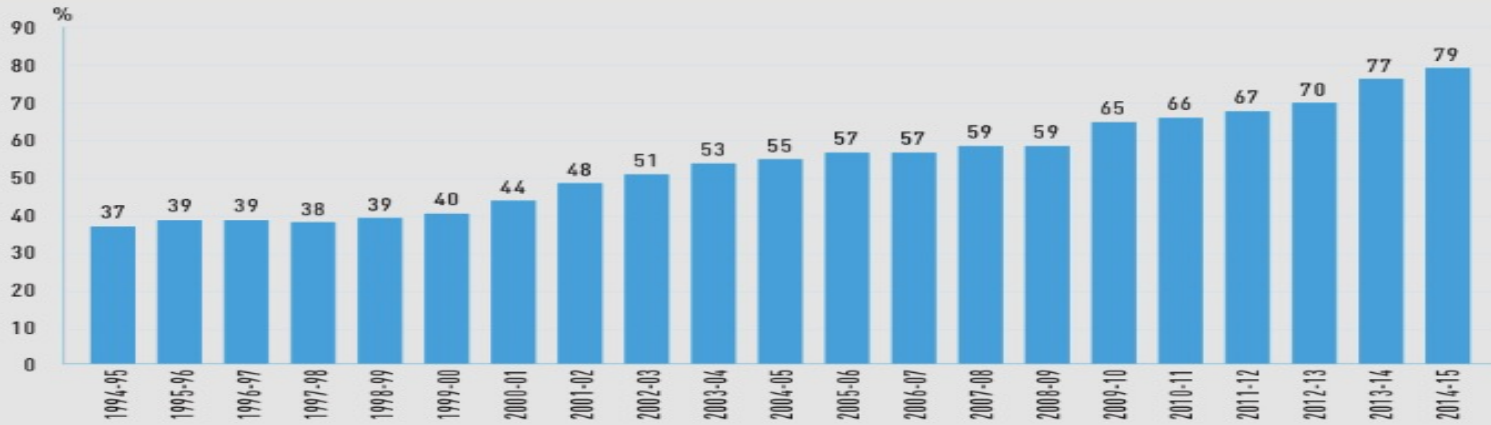
c)Mesleki ve teknik Anadolu liseleri, mesleki ve teknik eğitim merkezleri ile çok programlı Anadolu liselerinden oluşur.

Ortaöğretimin amaçları

Öğrencilere

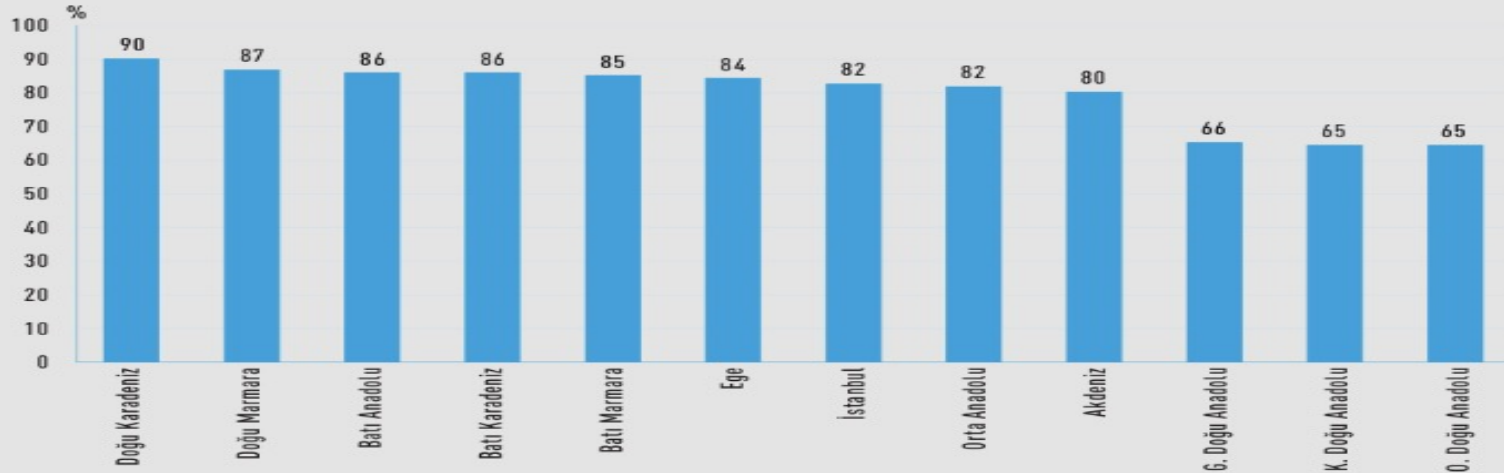
- asgarî ortak bir genel kültür vermek,
- birey ve toplum sorunlarını tanıtmak ve çözüm yolları aramak,
- ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak öğrencileri
- ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hem yükseköğretime hem mesleğe veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

GRAFİK 2: YILLARA GÖRE TÜRKİYE'DE ORTAÖĞRETİM DÜZEYİNDE OKULLULAŞMA ORANLARI, 1994-95 VE 2014-15 YILLARI ARASI

Kaynak: MEB, 2015.

GRAFİK 3: BÖLGELERE GÖRE ORTAÖĞRETİM DÜZEYİNDE OKULLULAŞMA ORANLARI, 2014-15

Kaynak: ERG, 2015.

Okullulaşma, devamsızlık ve okulu terk etme oranları eğitime erişim bakımından dikkate alınması gereken göstergelerdir. 2012-13 eğitim ve öğretim yılının ilk döneminde, Türkiye genelinde, ortaöğretim düzeyinde on gün ve üzeri devamsızlık yapan öğrenci oranı % 32,7'dir.

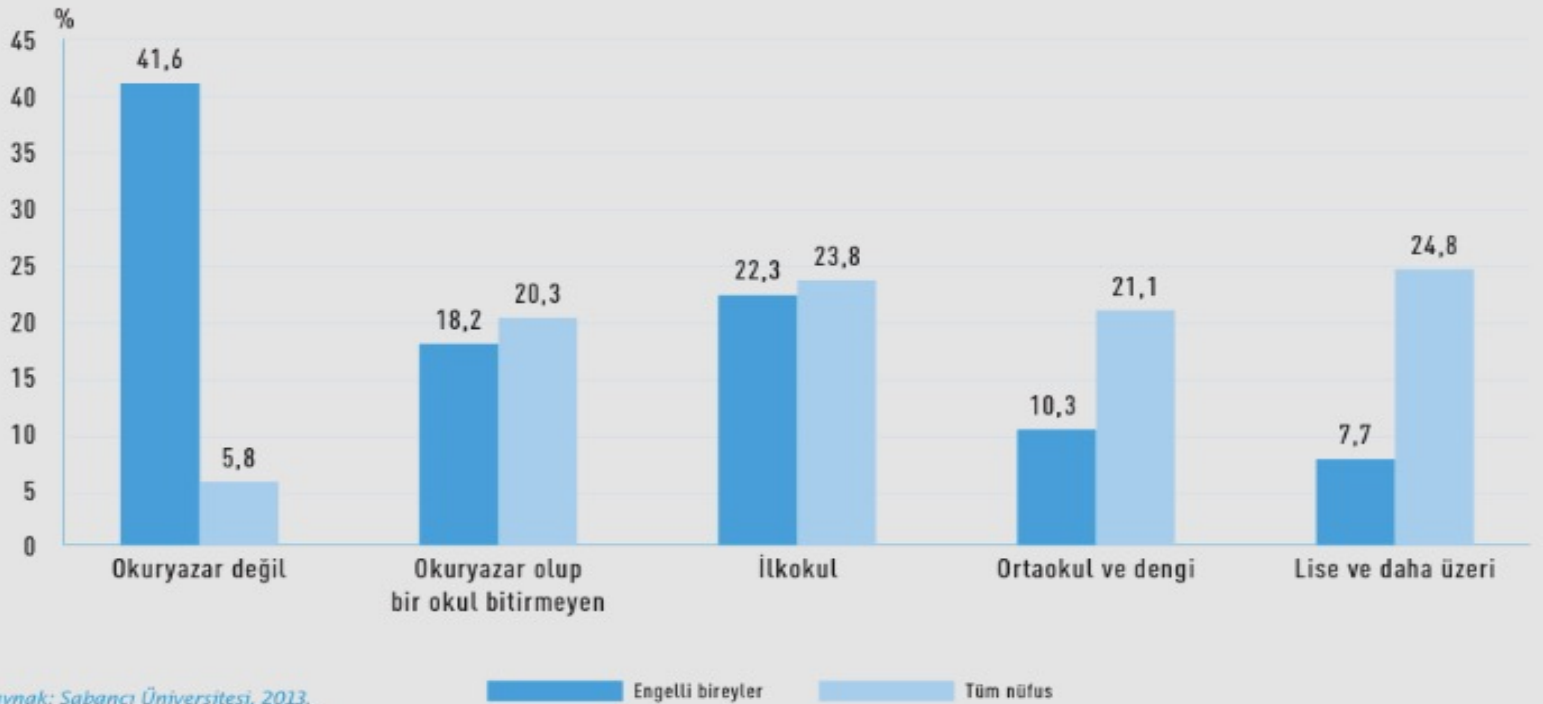
Kaynak: ERG-raporu

Özel Eğitim

Özel eğitim hizmetleri;

- özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçları, yeterlilikleri, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda kendi kendilerine yeterli bir duruma gelmelerini,
- üst öğrenime, iş ve meslek alanlarına hayata hazırlanmalarını amaçlar.
- Eğitsel değerlendirme ve tanılama, bireyin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile eğitim alanındaki yeterliklerinin değerlendirilmesi ve uygun eğitim ortamına yönlendirilmesi sürecidir.

GRAFİK 6: ENGELİ OLAN BİREYLER İLE TÜM NÜFUSUN EĞİTİM DÜZEYİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRMASI, 2010

TABLO 3: 6 YAŞ VE ÜZERİ NÜFUSUN, ENGEL TÜRÜNE GÖRE EĞİTİM DÜZEYİ, 2010 (%)

	Toplam	Görme engeli olan	İşitme engeli olan	Dil ve konuşma engeli olan	Ortopedik engeli olan	Zihinsel engeli olan	Ruhsal ve duygusal engeli olan	Sürekli hastalığı olan	Çoklu engeli olan
Okur-yazar değil	41,6	32,1	31,6	33,6	26,4	57,5	24,0	32,2	48,5
Okur-yazar olup bir okul bitirmeyen	18,2	11,8	23,0	38,6	10,9	28,9	12,7	12,8	15,3
İlkokul	22,3	29,0	17,9	10,7	32,9	4,6	33,0	34,9	22,9
İlköğretim/ ortaokul ve dengi	10,3	12,5	16,4	11,0	13,4	8,2	15,2	10,2	8,0
Lise ve daha üstü	7,7	14,6	11,1	6,1	16,4	0,7	15,1	9,9	5,3

TABLO 5: YILLARA GÖRE İLKÖĞRETİMDE VE ORTAÖĞRETİMDE KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİSİ SAYISI

Eğitim-öğretim yılı	İlköğretim	Ortaöğretim
2002-03	29.684	1.365
2003-04	30.960	1.768
2004-05	39.921	1.830
2005-06	43.535	1.428
2006-07	52.745	1.563
2007-08	55.866	1.797
2008-09	68.022	2.663
2009-10	71.147	5.062
2010-11	84.637	7.775
2011-12	137.893	10.860
2012-13	147.048	14.247
2013-14	152.485	20.632
2014-15	161.982	20.935

Kaynak: ERC, 2014; MEB, 2015.

Engeli olan bireylerin, hangi tür eğitim kurumuna yerleştirileceğine Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM) tarafından yürütülen tanılama süreci sonucunda karar verilmektedir. Ancak tanılama süreci, hem süreçte görev alan personelin donanımı, hem de kullanılan ölçüm teknikleri bakımından yetersizdir.⁸⁷ Ayrıca, engeli olan çocukların tanılamasının erken yaşta yapılması oldukça önemlidir ve bu konuda Türkiye’de yetersizlikler olduğu, UNICEF ve MEB tarafından 2009 yılında yürütülen bir araştırmada ortaya çıkmıştır. Araştırmaya göre, çocukların herhangi bir engelinin olması okula kaydolma yaşını geciktirmektedir; okula geç kayıt grubunda olan çocukların % 12’sinin doğuştan gelen sağlık ya da gelişim sorunları bulunmaktadır.⁸⁸

TABLO 6: REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZLERİNİN BÖLGELERE GÖRE DAĞILIMI (%)

Marmara	26
Ege	13
Akdeniz	10
İç Anadolu	18
Karadeniz	15
Doğu Anadolu	8
Güneydoğu Anadolu	10

Yükseköğretim

- ✓ Yükseköğretim, ortaöğretime dayalı, en az dört yarıyılı kapsayan eğitim-öğretimin tümüdür.
- ✓ Yükseköğretim Kurumları;
 - üniversite ile yüksek teknoloji enstitüleri ve bunların bünyesinde yer alan fakülteler,
 - enstitüler,
 - yüksekokullar,
 - konservatuvarlar,
 - araştırma ve uygulama merkezlerini kapsar.

Yükseköğretimin Amaçları

- Yükseköğretimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak;
- Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insangücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek,
- Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak,
- Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak,

Yükseköğretimin Amaçları

- Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek,
- Araştırma ve incelemelerin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak,
- Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır.

Yükseköğretim

- ✓ Önlisans,
- ✓ Lisans
- ✓ Lisansüstü programları kapsamaktadır.

YAYGIN EĞİTİM

- Yaygın eğitim, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş, herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerden birinden ayrılmış olan bireylere ilgi ve gereksinme duydukları alanda örgün eğitim yanında veya dışında düzenlenen eğitim faaliyetlerinin tümünü kapsar.
- Yaygın Eğitim, toplumun her kesimine ve değişik alanlarda bilgi ve beceri kazandırma amacı güden bir eğitim öğretim türüdür.

Görsel kaynağı: http://eleskirtaihl.meb.k12.tr/icerikler/tesekkurler-ak-temizlik_4185632.html